

Motto : Fără cinste și legalitate asanarea
țării este imposibilă

SIC COGITO...

REVISTĂ PERIODICĂ

DIRECȚIA : Dr. VICTOR CORBUL, medic-colonel în retragere
REDAȚIA : CLUJ, STRADA GENERAL GRIGORESCU Nr. 16

Problema datoriilor agricole

BCU Cluj / Central Library Cluj

de medic-colonel în retragere
Dr. Victor Corbul

Problema datoriilor agricole s'a pus acuși sunt doi ani, cel puțin în ziarul „Curentul” vre-un 1½ an s'a tot scris despre ea; este adevărat, că nu s'a dat vre-o soluție practică, dar tot cam la săptămână s'a reamintit celor 2 guverne, fără ca problema să fi fost studiată din punct de vedere practic! Evaluările datoriilor au fost foarte labile: un ministru a declarat, că datoriile agricole reprezintă 60—80 miliarde lei; altul că... 30—40 miliarde; mai apoi un al treilea a scris că datoriile ar fi vre-o 16 miliarde! un altul a schițat că 15—20% a agricultorilor nu au datorii, vre-o 30—40% ar avea datorii de 2000 lei la hectar; iar 30—40% datorii mai mari; totodată a constatat, că datoriile nu s'au făcut pentru intensificarea producției, ci parte pentru a mai cumpăra pământ, parte pentru a-și cumpăra unelte de lucru și vite și parte prin goana nebună de a trimite băieții și fetele la învățătură, fără a căuta dacă aceia învață sau nu și rămân repetenți; mai departe oamenii la sate au început a cunoaște luxul, nu mai muncesc ca mai înainte, se bea mult; se fabrică vinars de prune, etc., când fructele se

sârșesc se fierbe din cucuruz, cartofi, se fabrică chiar și bere, etc.

O anchetă făcută mai pe urmă, luând de bază un număr oarecare de gospodării din vre-o 67 județe, a statorit iarăși alte cifre: toate la oaltă nu reprezintă realitatea!... eu unul nu dau multe parale pe aceste evaluări! diferența dela 16 până la 80 miliarde e prea mare... calculele sunt deci dubioase.

A anula datoriile agricole nu se poate, căci există o mulțime de agricultori harnici, cari nu beau, muncesc și agonisesc ceva, au adunat puține parale în bancă, aceștia prin anulare ar fi pedepsiți în folosul celor leneși; apoi ar fi ruinate o mulțime de mici existențe cinstite! Statul, care abia tânjește de pe o zi pe alta, nu poate plăti toate aceste datorii de atâtea miliarde și chiar de ar putea, nu ar fi bine, căci agricultorii ar face noi datorii în speranța că statul le va plăti iarăși; un împrumut pentru plata datoriilor agricole e imposibil!...

Eu cuget, că nu are nici un rost de a mai cerceta cât fac datoriile agricole, trebuie aflată o soluție practică, care aplicată cât de îngrabă să nu ruineze pe nime, sacrificiul să fie purtat de cât de mulți, apoi atât de creditori cât și de debitori!

În cele ce urmează mă voiu nizuî a schița o soluție așa cum o cuget eu și anume: toate băncile, societățile pe acțiuni și instituțiile de credit, unde se depun bani spre fructificare precum și particularii, cari au debitori vor face, în înțelegere cu debitorul, pentru fiecare debitor un tablou cu următoarele rubrici:

Numele debitorului	Suma împrumutului	% dobândă	Anul împrumutului	a) cât a plătit din capital							Suma plătită în 6 ani	Datoria la finea an. 1931	Datoria după corectare
				b) cât a plătit dobândă									
				c) cât face dobândă fixată de stat în									
1926	1927	1928	1929	1930	1931	1931	11	12	13				
I. N. N.	10.000	25%	1925	a)	—	2000	—	—	—	—	2000	8000	5400
				b)	2500	2500	2000	2000	2000	2000	13.000		
				c)	2000	2000	1600	1600	1600	1600	10.400		
II. N. N.	10.000	30%	1925	a)	—	—	—	—	—	—	10.000	4000	
				b)	3000	3000	3000	3000	3000	3000			18.000
				c)	2000	2000	2000	2000	2000	2000			12.000

NB. : Un împrumut de 10.000 lei cu 25% dobândă: debitorul I. a plătit în 6 ani sub a) 2000 lei din capital și sub b) 13.000 dobândă, deci datoria lui la finea alor 6 ani e 8000 lei (12). Statul declară că dobânda de 25% e prea mare, deci fixează pentru cei 6 ani trecuți (1926—1931) o dobândă de 20%, care în 6 ani face (c) 10.400 lei; între dobânda de 25%—13.000 lei și dobânda de 20% : 10.400 este o diferență de 2600 lei, adică cu atâta a plătit debitorul în 6 ani mai multă dobândă, decât cea fixată de stat (de 20%) deci subtragem cele 2600 din 8000 datoria în prezent și rămân 5400 lei datoria corectată, pe care debitorul va avea să o plătească. Debitorul II. 10.000 lei cu 30% dobândă: după acelaș comput datoria după corectare este de 4000; acesta ar fi modelul—călăuză.

La toate împrumuturile, a căror dobândă nu a fost mai mare de 25% statul va fixa pentru timpul trecut o dobândă mai mică cu 5% decât cea plătită până acum; la împrumuturile cu o dobândă peste 25% dobânda fixată de stat va fi cu 10% mai mică, căci în acest caz creditorul a încasat dela debitor mai multe parale ca dobândă.

O *dobândă unică* de 15% pentru anii trecuți nu se poate fixa din partea statului, deoarece în acest caz capitalul împrumutat se reduce cu 60—90%, ceiace ar fi egal cu nimicirea creditorului resp. a băncilor; d. e. 10.000 împrumut cu 30%, timp de 6 ani plătește debitorul de 6×3000 egal 18.000 dobândă; cu 15% tot 6 ani ar plăti numai 9000 dobândă, deci diferența de dobândă ar fi 9000 și subtrăgând 9000 din capitalul de 10.000 datoria rămâne 1000 lei, ceiace e egal cu nimicirea capitalului.

Pentru datoriile la particulari și pentru datoriile cambiale se va face acelaș tablou ca cel de mai sus și vor fi corectate.

Pentru datoriile astfel corectate, statul va stabili dela 1 Ian. 1932 o dobândă de 12%, iar plata capitalului va fi eșalonată pe un termen mai lung de 5—20 event. 30 ani, conform sumei de plată și a situații debitorului. Pentru aceste transacții statul va veni cu o lege în sensul celor de mai sus. Băncile, cuget eu, se vor cam învoi la aceasta transacție, căci dobânda cu 5% resp. 10% mai mică fixată de stat pentru anii trecuți și 12% pentru viitor e destul de convenabilă, afară de aceia creditorul are speranța de a primi și restul capitalului. Creditorii particulari vor fi necesați să se învoiască, căci ei au luat do-

bândă mare, făcând cămătărie, și e mai mult ca sigur, că nu au declarat la impozite veniturile mari din împrumut, deci pot fi urmăriți și pedepsiți de fisc pentru sustragere dela declarație; învoindu-se însă la reducerea datoriilor de mai sus, statul va declara, că îi va ierta pentru frustrarea săvârșită, la din contră îi va executa conform legii; dacă datornicii, din cruțare față de cămătar, nu vor voi a declara ce dobândă au plătit, treaba lor, acești datornici nu vor fi luați în considerare pentru asanare.

Datoriile cambiale vor fi tratate întocmai ca și celelalte datorii și după corectare vor fi preschimbate în datorii pe lungă durată și cu 12% dobândă. Fixarea unei dobânzi mai mici pe timpul trecut așa cum am propus eu mai sus, cuget că e o procedură mai echitabilă decât reducerea creanțelor cu 30%.

Banca de agricultură nu se va înființa așa cum s'a proiectat: în situația de azi este o batjocură a da la 4 directori 7½ milioane salar anual, acestea reprezintă, 750 prime de 10.000 lei de vagon pentru producători; dar apoi unde e eonsiliul de administrație și censori, apoi funcționarii? în felul acesta se duc anual pe gârlă 25—30 milioane!... Capitalul menit acestei bănci, mi se pare vre-o 650 milioane, *dacă în adevăr mai există*, va rămânea la Banca Naț. (o secție cu 2—3 funcționari și un director de al băncii, are destui). Banca Naț. va da din acest capital, spun încă odată. dacă mai există, vre-o 20% ca împrumut ieftin (cu 4%) acelor bănci, cari, prin transacția datoriilor agricole, au ajuns într'o situație ceva mai defavorabilă, pe atâta timp până debitorii își vor plăti datoriile; iar restul de 80% va fi întrebuințat în primul loc pentru debitorii agricultori mai greu loviți și nu din vina lor (d. e. pagube în vite, grindină, foc etc., ceeace va fi adevărit prin organele oficioase ale comunei), dându-se anumite sume pentru amortizarea unei anumite cote a datoriilor; această transacție se va face numai în urma decizii B. Naț. sub controlul Min. de fin. și agricultură.

Deoarece însă eu cuget, că — cu excepția directorilor — Banca de agr., ca capital, nici nu mai există, eu propun pentru plata datoriilor agricole corectate următoarele izvoare de venit:

- 1) 3—5% din totalul beneficiului net al tuturor băncilor, societăților pe acțiuni de orice fel, instituții de credit, regii autonome, etc.

- 2) 40—50% din toate tantiemele statutar convenite consil.

de administrație și censori, direcțiunii și funcționarilor dela băncile și societățile pe acțiuni de orice fel, regiile autonome, etc. cu atât mai mult căci consil. de adm. și censori le câștigă fără mare muncă, iar funcționarii sunt plătiți.

3) 10% din dividendele după acțiuni de orice natură.

4) 5% din dobânda după depunerile în bani la bănci, societăți pe acțiuni, instituții unde se depun bani spre fructificare, atât în lei, cât și în devise străine.

5) 50% din dobânda după capitalul depus în străinătate, care în un mod sau altul va putea fi event. descoperită la aducerea în țară.

Aceste rețineri se vor efectua timp de 3—5 ani, după nevoie; primele rețineri se vor face deja din bilanțul anului 1931.

Sumele adunate dela 1—5) la băncile și societățile respective, se vor folosi sub controlul statului resp. B. Naț. la amortizarea datoriilor agricole corectate deja; în nici un caz și sub nici un motiv acești bani nu se vor vărsa statului. Banii adunați în acest mod la o bancă ori instituție, societate, etc. se vor întrebuița în primul rând la plata datoriilor agricole contractate la respect. bancă.

Eu cuget, că în timpul de 3—5 ani, cât timp se vor face reținerile mai sus amintite, datoriile agricole vor fi scăzute la sume destul de mici, unele total plătite, așa că debitorii după trecerea celor 5 ani, vor trebui numai ei singuri să-și amortizeze datoriile mai rămase încă, de sine se înțelege în un termen mai lung de vre-o 5—20 ani și cu dobânda de 12% event. o dobândă conformă cu împrejurările din acel timp viitor.

Conform „Almanachului ziarului Argus” capitalul băncilor și soc. de orice fel, cu excepția regiilor autonome etc. reprezintă cu finea anului 1930 o avere de 52 miliarde; depunerile la bănci, etc. circa 100 miliarde; beneficiul net al băncilor, soc. etc. 5½ miliarde; dobânda plătită după depuneri în bani circa 8—10 miliarde; sunt cifre considerabile și după calculele mele în fiecare an prin reținerile dela 1—4 se vor aduna pentru amortizarea datoriilor agricole corectate cam 7—900 milioane lei, o sumă frumușică.

Rezolvarea problemei datoriilor agricole în modul acesta e mai avantajoasă, decât reducerea creanțelor cu 25—30% și emiterea unei rente — după cum citesc în ziare, că ar fi

proiectată — ori crearea unei bănci, care consumă cu administrația ei scum:pă $\frac{1}{2}$ capitalul; renta proiectată nu poate avea, după părerea mea, nici un rezultat, deoarece publicul a făcut experiențe triste cu toate rentele de stat! și atunci ce începi cu ea? să o impui forțat? cui? ar fi o ilegalitate fără păreche!...

Avantagiul propunerii mele este că nu necesită capital momentan; primele rețineri se vor face din bilanțul anului 1931 și cu începutul anului 1932 (Februarie) poate începe plata datoriilor agricole.

În legătură cu asanarea datoriilor agricole statul va mai legifera și următoarele: 1) debitorii, cari pot plăti (constatare prin resp, bancă și autoritățile comunale) nu vor beneficia de favor; 2) dintre ceilalți debitori situați mai rău vor veni în considerare în primul rând cei cu pagube în vite, grădină, foc etc.; în al doilea cei cu datorii prin cumpărare de pământ, în al treilea cei cu datorii în urma trimiterii copiilor la școală; 3) în anul 1932 cei cu situații mai rele vor fi scutiți personal de plata datoriilor agricole — vor plăti însă dobânda de 12% după datorie — și cu condiția să-și plătească la curent impozitele, 4) cu 1 Ianuarie 1933, pe lângă amortizarea prin reținerile de mai sus toți debitorii vor plăti pe lângă dobânda de 12% după datorie și o cotă de 10% din capital, anual; 5) dacă după corectarea proiectată mai sus a datoriilor agricole ar rămânea ca rest numai sume mici (500—5000 lei total) nu se va da favor; acești debitori vor plăti în rate mici și în mai mulți ani (5—10) ei singuri datoria cu 12% dobândă; 6) vor veni în considerare la asanare numai datoriile agricole contractate la bănci și instituții de credit etc. *până la 31 Iulie 1931*, ulterioare acestei date nu; 7) datoriile contractate la particulari cu scrisori și fără scrisori, numai pe cuvânt, nefiind sigur controlabile și existând posibilități de frustrare, vor fi *numai corectate*, ca și cele dela bănci, nu se vor lua însă în considerare pentru amortizare, debitorul le va plăti singur în termen mai lung de 5—30 ani și cu o dobândă de 12% event. conformă cu timpul viitor; 8) debitorilor nu li se va da nici o sumă de bani în mână, plata se va face prin băncile, societățile resp. etc., cari fac reținerile; 9) agricultorii vor fi siliți de stat a-și cultiva pământul în *întregime*, la din contră se sistează favorul; 10) cei ce nu vor munci regulat, vor umbla prea des prin crâșme,

beați, nu lucră, se dedau la cheltueli inutile, vor pierde favorul de plată. 11) Fișcul va trebui să fie față de bănci ceva mai culant. 12) Min. de finanțe va legifera pe timp de 3—5 ani, o anumită prohibire a retragerii depozitelor în masse din bănci, va fi permis numai ridicarea de sume mai mici.

Aceasta ar fi propunerea mea.

Partea juridică și economico-financiară de detail a problemei de mai sus e de chemarea specialiștilor...

Aviz!

Deoarece această mică revistă apare numai în 100 exemplare, domnii directori de ziare, căroro revista li se trimite gratuit, sunt rugați în cazul când ar crede că vre-un articol ar fi de interes general, să-l reproducă în ziarele, pe care le conduc, de sine se înțelege cu indicarea isvorului.

Direcția